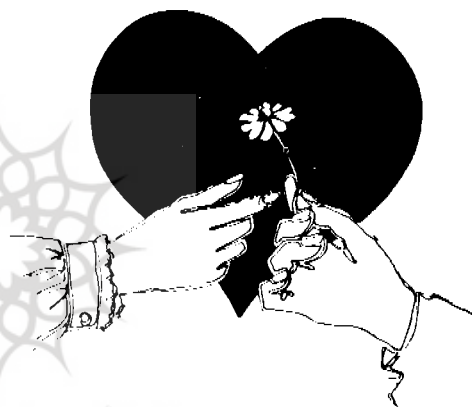


خانواده خوشبخت

مجید رشیدپور

اما متأسفانه عده‌ای از مردم از این دستوره‌های ارزنده اسلامی آگاهی ندارند و گروهی نیز به ارزشمندی این شیوه‌ها باور و ایمان کامل ندارند و از به کارگیری آنها خودداری می‌ورزند. به عنوان مثال مسواک کردن دندان در آیین اسلام امری مستحب شمرده شده است، با اینکه همه می‌دانیم اگر کسی دندانهای خود را مسواک نکند به عوارض گوناگونی از نظر بهداشتی گرفتار می‌شود. حال اگر سؤال شود که چرا آیین اسلام مسواک کردن را از امور مستحب شمرده است، در پاسخ می‌گوییم رسول خدا (ص) از بیم اینکه مبادا در آیین او دشواری وجود داشته باشد، آن را جزو دستوره‌های استحبابی قرار داد، چنانکه خود آن حضرت فرمود: لولا ان اشق علی امتی لامرهم مابسواک مع کل صلوة - اگر احساس دشواری بر پیروان خود نمی‌کردم، همانا مسواک کردن را بر آنان واجب می‌کردم.



چگونه صفا و صمیمیت خانوادگی تحکیم می‌یابد؟

مطالعه اجمالی دستوره‌های استحبابی اسلام این واقعیت را آشکار می‌کند که روشها و شیوه‌های بسیار ارزنده اخلاقی در قالب امور استحبابی گنجانده شده است و اگر همه افراد در زندگی خانوادگی و اجتماعی خود آنها را به کار بگیرند، زندگی سرشار از صفا و صمیمیت و روابط انسانی مملو از لذت و انبساط خواهد شد.

از این تجزیه و تحلیل بخوبی آشکار می‌شود که بسیاری از امور حیاتی و لازم به عنوان امور استحبابی تلقی شده است تا پیروان مکتب اسلام احساس دشواری و حرج ننمایند. علامه طباطبایی قدس سره استاد بزرگوار می‌فرمودند: مرحوم حاج میرزا علی تبریزی که استاد اخلاق بودند همه دستوره‌های استحبابی

کوچکترین کلمه‌ای که دال بر تشکر و امتنان باشد، بزرگترین و عمیق‌ترین آثار روانی را از خود به جای می‌گذارد. اما امروزه متأسفانه منطبق غلط و نازیبایی بین مردم رواج یافته است و آن این است که هرکس باید وظیفه خود را انجام دهد و نیازی به تشکر نیست.

در این باره می‌گوییم که اگرچه هرکس باید وظیفه خود را انجام بدهد و نیازی به امتنان و تشکر نداشته باشد، ولی وظیفه دیگران این است که در برابر عملکرد افراد، از آنان قدردانی کنند. برخی از روایات اسلامی حاکی از این واقعیت است که هرگاه از عملکرد دیگران تشکر نکنیم، شکر خداوند متعال را نیز به جای نیاورده‌ایم: **من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق** ۱.

محبت‌های خالصانه زن و شوهر نسبت به یکدیگر

انسانها تشنه محبت هستند و کوچک و بزرگ، مرد و زن همه در انتظارند که دیگران با ابراز محبت عطش آنان را برطرف بسازند. محبت‌ها هر قدر خالصانه‌تر باشد، تأثیر و نفوذ آنها در دلها عمیق‌تر خواهد بود. در برخی از خانواده‌ها محبت‌های زن و مرد به یکدیگر خالص نیست، بلکه بین آن دو یک نوع رابطه داد و ستدی برقرار است. بدیهی است که برقراری این‌گونه روابط بین زن و مرد نمی‌تواند دوام و استمرار داشته باشد، زیرا با از بین رفتن علل و عوامل، محبت‌های موضعی و مقطعی قطع خواهد شد. در حالی که اگر محبت‌ها بر محور خلوص جریان داشته باشد زن و مرد در طول زندگی تا پایان عمر از ابراز محبت نسبت

را انجام می‌دادند، زیرا اعتقاد داشتند که آثار و نتایج بسیار سودمندی در پرتو عمل به آنها عاید می‌گردد.

به نظر ما بسیاری از عوامل پیوند و یگانگی در خلال دستورهای استحبابی اسلام فرا راه همه مسلمانان قرار داده شده است و گواه و شاهد ما براین مدعا اینکه رسول خدا در فرازی فرمودند: **من آنچه شما را به سعادت و خوشبختی رهنمون باشد بیان کرده‌ام.**

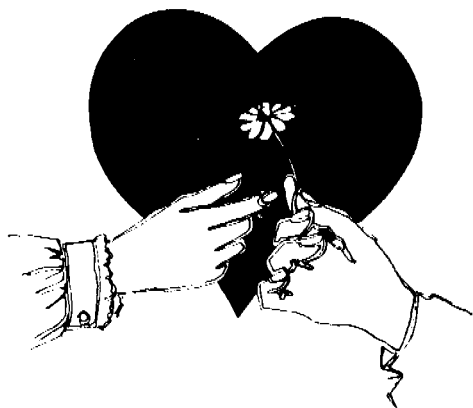
تشکر و امتنان زن و شوهر از یکدیگر

در زندگی خانوادگی بر اساس تقسیم کار، زن و مرد هر دو فعال هستند. یکی از دستورهای استحبابی اسلام این است که هر فرد موظف است از عملکرد دیگران تشکر و سپاسگزاری کند، و پروردگار متعال این عمل را به نوعی تشکر و امتنان از خود تلقی کرده است. بدیهی است که وقتی از عملکرد فردی تشکر می‌کنیم در حقیقت او را به نوعی مورد تأیید خود قرار می‌دهیم. بنابراین با تشکر و امتنان زن و مرد از یکدیگر، صمیمیت میان آن دو استوارتر می‌گردد. اما متأسفانه در برخی از خانواده‌ها به جای تشکر و امتنان، خرده‌گیری و انتقادهای تحقیرکننده بین زن و مرد حکمفرماست. در این‌گونه خانواده‌ها اگر صفا و صمیمیتی هم بین زن و مرد وجود داشته باشد، به مرور زمان کمرنگ می‌شود و پس از گذشت مدت زمانی به کینه‌توزی و دشمنی تبدیل خواهد شد و اگر ادعا کنیم که در بسیاری از خانواده‌ها چنین جوی حاکم است، شاید سخنی به‌گزارف نگفته باشیم.

زن و شوهران باید توجه داشته باشند که

چگونگی نفی و اثبات‌ها و وضع چهره و قیافه نیز نقش بسزایی در حفظ و یا پایمال کردن حیثیت و آبروی دیگران داراست.

به طور کلی در پرتو حفظ حرمت و احترام، بسیاری از مناقشات و درگیری‌ها خودبخود منتفی شده، صفا و صمیمیت خانوادگی استحکام بیشتری می‌یابد.



شور و مشورت زن و مرد با یکدیگر

در شور و مشورت کردن دو بعد متمایز وجود دارد. اول اینکه وقتی فردی با شخصی مشورت می‌کند بطور قطع و یقین از افکار و نظریات او الهام می‌گیرد و به نقاط ضعف و ناتوانی افکار خود پی می‌برد. و دوم اینکه فرد مشورت‌کننده بطور غیر مستقیم شخصیت شخص مقابل را مورد تأیید قرار می‌دهد و عملاً به او می‌فهماند که تو مورد اعتماد و اطمینان من هستی. اعضای اصلی یک خانواده زن و شوهر هستند و عقل و منطق ایجاب می‌کند که برای حفظ صمیمیت فی‌مابین در انجام امور اساسی و سرنوشت ساز با یکدیگر به شور و مشورت بنشینند و پس از وصول به وحدت، به تصمیم‌گیری و اجرا بپردازند.

تصمیم‌گیری‌های یک جانبه از طرف مرد یا زن به وحدت و یگانگی آن دو لطمه می‌زند، زیرا طرف مقابل احساس پوچی کرده و می‌فهمد که در اداره خانه جایگاه و منزلتی ندارد. بدیهی است همین احساس او را وادار می‌کند که به سمت بی‌مهری و انزوا کشانده شود و به تدریج شکاف و جدایی بین آن دو حکمفرما می‌گردد.

ناگفته نماند که هدف اساسی از شور و

به یکدیگر دریغ نخواهند کرد. نکته بسیار دقیق و حساسی که نباید از آن غفلت کرد این است که همه باید بدانیم هر مقدار که به دیگران محبت کنیم، همان اندازه دیگران به ما محبت خواهند کرد. پس محبت کردن و محبت دیدن، دو طرف یک معادله هستند.

احترام متقابل زن و مرد به یکدیگر

رسول خدا (ص) انسانها را همانند معادن ارزشمند معرفی کرده است. هر فرد انسانی پای‌بند به شخصیت خود است. همه انسانها دشوارترین کارها را انجام می‌دهند تا مبادا به آبرو و حیثیت آنان لطمه و خلل وارد آید. روی این اصل زن و مرد باید حرمت یکدیگر را حفظ کنند و با هوشیاری کامل از ابراز هر کلمه‌ای که با حرمت طرف مقابل مغایر است، جداً خودداری نمایند. به خاطر داشته باشیم که زخم شمشیرها بزودی التیام می‌یابند، ولی یک زخم زبان را نمی‌توان فراموش کرد. همچنین توجه داشته باشیم که بی‌حرمتی تنها در انحصار کلمات و الفاظ نیست، بلکه نوع برخوردها و

آنان اثر می‌گذارد، چنانکه یک بی‌توجهی و کم‌اعتنایی موجب رنجش خاطر می‌گردد.

منابع :

- ۱- کتاب سفینه‌البحار، مادهٔ سوک، صفحهٔ ۶۷۴
- ۲- کتاب سفینه‌البحار، مادهٔ شکر، صفحهٔ ۷۱۰

مشورت زن و مرد با همدیگر این است که دو عضو اصلی خانواده از افکار و نظریات یکدیگر آگاهی یابند و عملاً آنچه به عقل و منطق نزدیکتر است انجام شود. کمترین فایدهٔ این کار این است که موجودیت زن و شوهر محفوظ می‌ماند.

سلام کردن و خداحافظی زن و مرد از یکدیگر

یکی از دستورهای ارزندهٔ اسلامی سلام کردن است. بدون تردید سلام کننده با آغاز سلام بین خود و دیگران الفت و دوستی را توسعه می‌دهد و به همین نسبت زمینه‌های کدورت و دشمنی را برطرف می‌سازد. تجربه حاکی است که در مواردی در پرتو یک سلام گرم و ساده عداوت‌های دیرینه از میان برداشته شده است. در ضمن معلوم است که هر قدر سلام رساتر و خالصانه‌تر و در عین حال سرشارتر از احترام و تکریم باشد، در جذب و انجذاب اثرش قویتر و در زدودن کدورت‌ها قطعی‌تر و عمیق‌تر خواهد بود.

تداوم سلام بین زن و مرد در محیط خانوادگی و سبقت گرفتن هریک در سلام، بدون تردید محبت‌ها را افزایش می‌دهد و راه کدورت و کینه‌توزی و قهرکردن‌ها را مسدود می‌سازد. یکی دیگر از عوامل صمیمیت بین زن و مرد استقبال از مرد در هنگام ورود و تودیع او در موقع رفتن از خانه است. ممکن است در نظر برخی انجام این‌گونه امور بسیار ساده و پیش‌پا افتاده قلمداد گردد، ولی باید توجه داشته باشیم که انسانها موجودات پیچیده و حساسی هستند، به طوری که یک خنده و تبسم در روح و روان

بهداشت روانی خانواده

* نخستین راه رشد و بلوغ فکری شناختن خود است. ما نمی‌توانیم دیگران را بشناسیم مگر اینکه در درجهٔ اول خودمان را بشناسیم.

* روان‌شناسان می‌گویند : ما نمی‌توانیم دیگران را دوست داشته باشیم در صورتی که نتوانیم خود را دوست بداریم.

* علت شکست‌های خود را به گردن دیگران نیندازید، مشکلات را مقصر بدانید.

* رضایت درونی مهم‌ترین عامل در بهداشت روانی و جسمی است.

* تق‌زدن سم زندگی است.

* شکر را حتی در موارد جزئی هم فراموش نکنید.

* به عقاید طرف مقابلتان احترام بگذارید و هرگز مستقیماً به او نگویید که در اشتباه است.

* انتقاد و سرزنش‌های شدید تقریباً بی‌اثر است.

نقل از نشریهٔ کمیسیون بانوان استان اصفهان